

VE is meer dan taal

25 januari 2022 – Annerieke Boland

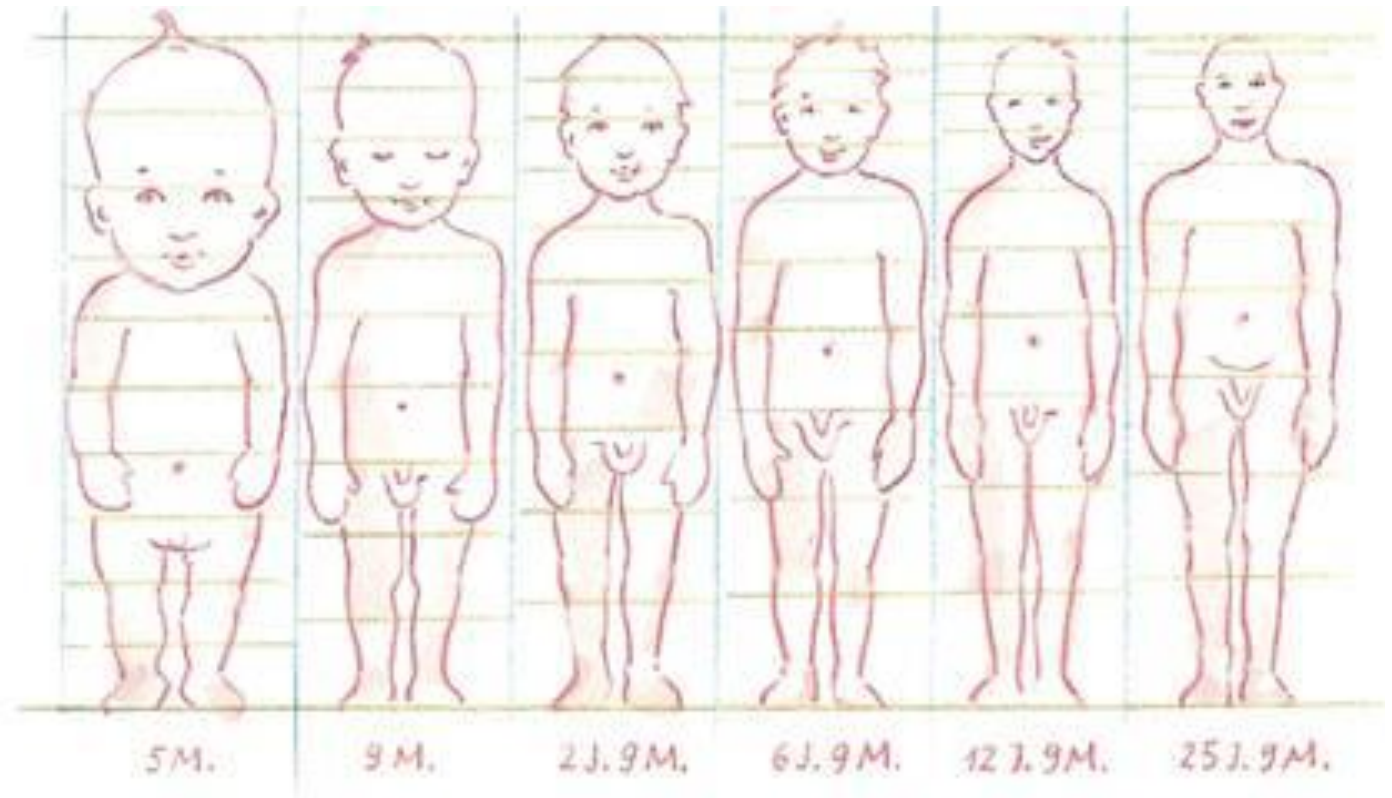
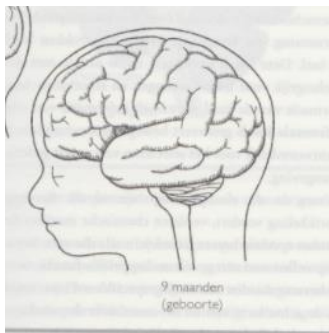
Inhoud

- Ontwikkeling jonge kind
- Inzoomen op taalontwikkeling en taal
 - Sociale cognitie
 - VE is meer dan taal
- Uitzoomen op ontwikkeling

Ontwikkeling jonge kind

Fysiek >>

Brein

VE: focus op taalontwikkeling?

Achterstandenbeleid jaren '90: immigranten

'Taalachterstand' valt op

Zorgen om geletterdheid

Kinderen in Vroegschoolse educatie

- Minder ver in de ontwikkeling dan 'gemiddeld'
 - Risico op achterstand in de ontwikkeling
- Thuissituatie: armoede, andere moedertaal, laag opgeleide ouders...

Voorwaarden ontwikkeling

Sociale veiligheid – warme relaties

Gevarieerde en uitdagende ervaringen

Wederkerigheid in interacties kind-volwassene

Inzoomen op taalontwikkeling

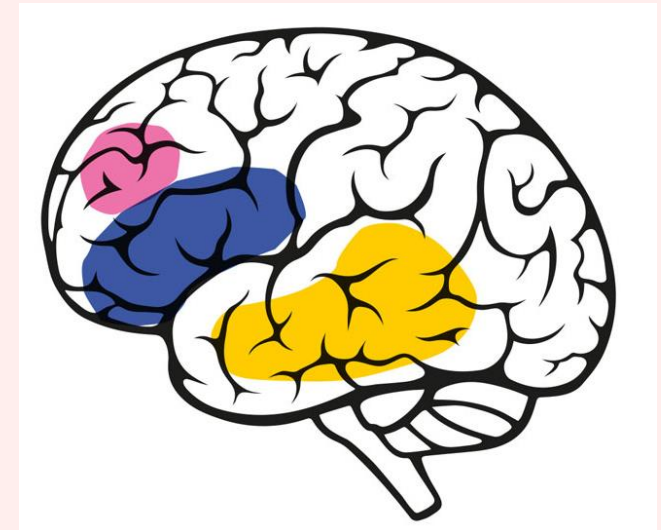
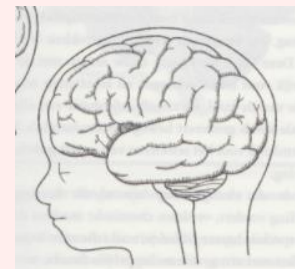
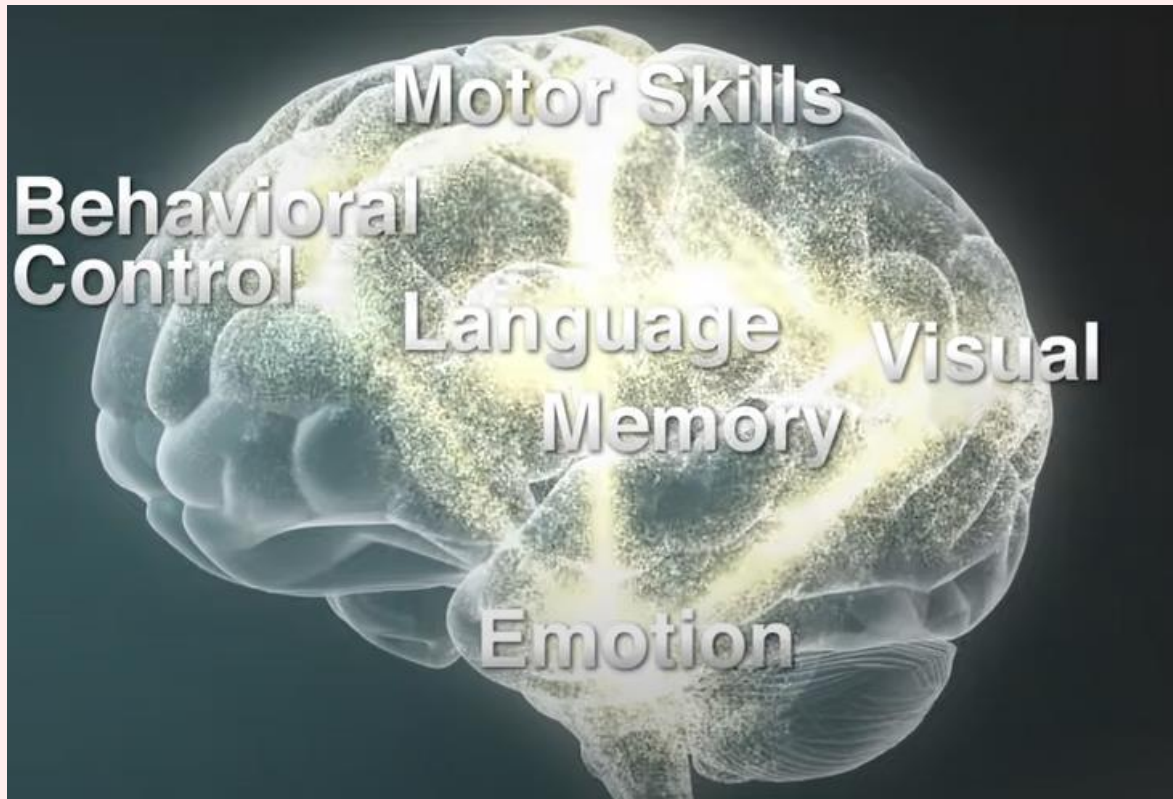
Voordelen:

- specifieke kennis
- nauwkeuriger observeren
 - zicht op ontwikkeling
 - aansluiten bij niveau

Valkuilen:

- isolatie van 'taal' in aanbod
- verlies van betekenisvolle samenhang

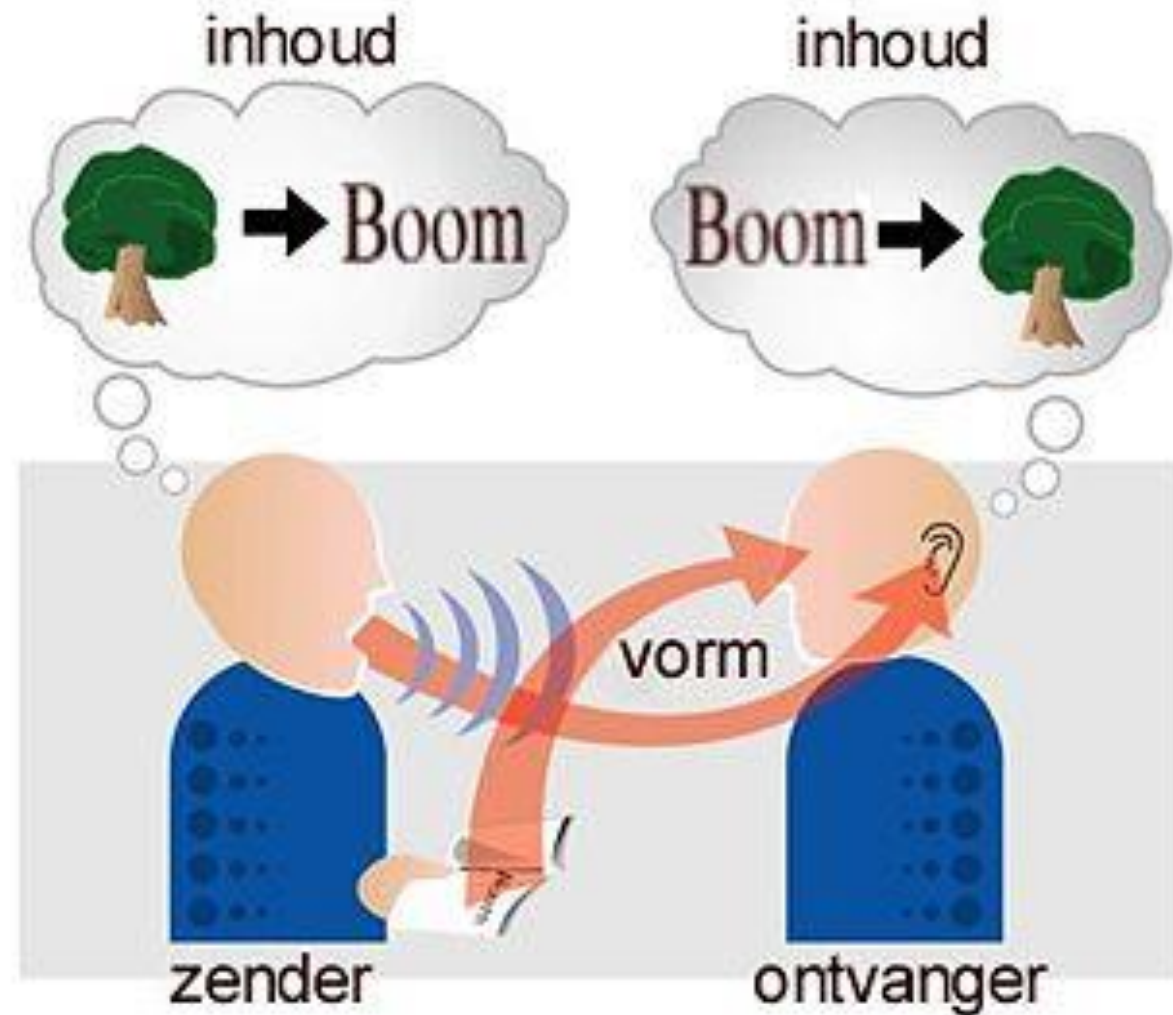
Brein: netwerken

Breinmodel van taal (Haagoort)
Memory-unification-control-model

Wat is taal?

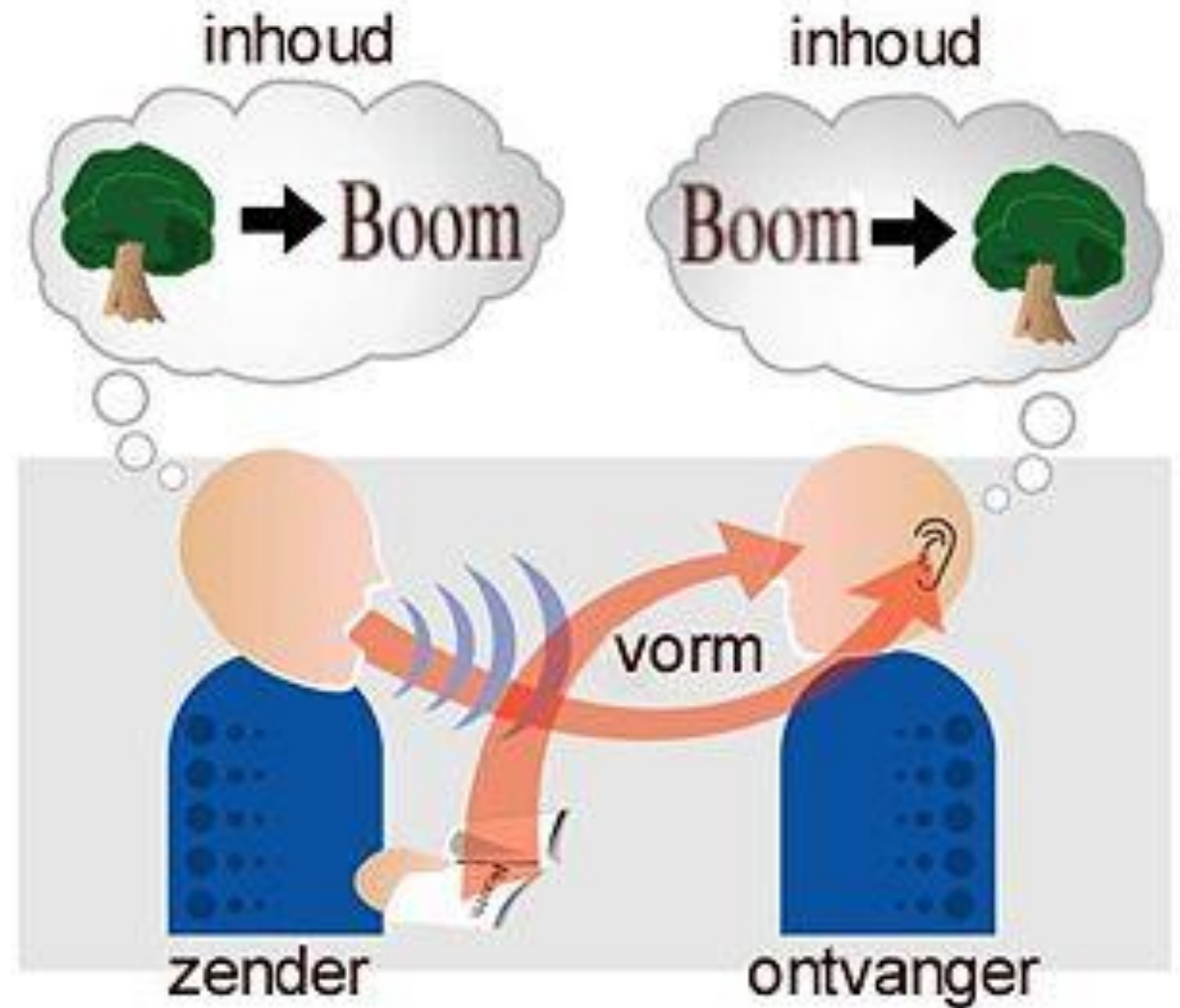
Een middel om contact te maken en te communiceren

Communicatieve intentie

De spreker heeft de bedoeling om de aandacht van de luisteraar te richten op datgene waar zijn eigen aandacht naar uit gaat.

(Tomasello, 1999)

Taalverwerving

Kinderen *interpreteren de communicatieve intentie van de volwassene*. Zo geven ze betekenis aan woorden en woordcombinaties in de sociale context.

**Sociale cognitie:
Volgen van
aandacht**

Sociale cognitie: Gedeelde aandacht tot stand brengen

Mundy et al (2007)

Gedeelde aandacht tot stand brengen

Intenties van de ander begrijpen:
<https://youtu.be/EOr0oanMUn4>

Communiceren over intenties

Gezamenlijk doel

Gedeelde aandacht & taalontwikkeling

- Hoe jonger een kind aandacht volgt en vooral aandacht stuurt, hoe groter de woordenschat rond 18 mnd en rond 24 mnd.

(Beuker e.a., 2013; Mundy e.a., 2007)

Wat ondersteunt (taal)ontwikkeling?

1. Gedeelde ervaringen met gedeelde intenties (Carpenter e.a. 1998)
2. Behoefte, noodzaak, mogelijkheid om zélf te communiceren
3. Vertrouwde volwassenen, kinderen, situaties
4. Volwassenen die taalaanbod afstemmen op de aandacht van het kind (Akthar e.a., 1991; Rollins & Snow, 1999)

Uitzoomen op ontwikkeling

Holistisch perspectief: ontwikkelingsgebieden in samenhang

- Kinderen doen mee aan 'echte' activiteiten
- (spelen, eten+drinken, koekjes bakken, opruimen, voor elkaar zorgen, etc.)
- In die activiteiten zijn kinderen als 'geheel mens' actief:
met hoofd, hart en handen

VE is meer dan taal

VE is Vergroot Ervaringen

- **V**erruim **E**rvaringen: maak leefwereld van kinderen groter
 - **V**errijk **E**rvaringen: doe mee, interactie met kinderen
- **V**arieer **E**rvaringen: natuur, dans, bouwen, water, proeven, klimmen, verzorgen...

VE met spel

Spelen en taalontwikkeling

- Spel georiënteerd (↔ programmagericht)
 - Meer woorden geleerd
 - Diepere woordkennis
 - Themawoorden vaker gebruikt
- (Van Oers & Duikers, 2012)

VE vanuit onderwerpen

Wonen, werken en recreëren

- ontdekken hoe mensen wonen en leven in de eigen buurt
- kennismaken met enkele beroepen en bezigheden van volwassenen in de naaste omgeving
- verkennen wat mensen doen in hun 'vrije tijd'

Groeien, bloeien en voortplanten

- ervaren dat planten groeien en bloeien
- bespreken dat baby's geboren worden
- bespreken dat jonge dieren geboren worden of uit een ei komen
- ervaren dat mensen en dieren groeien en ouder worden

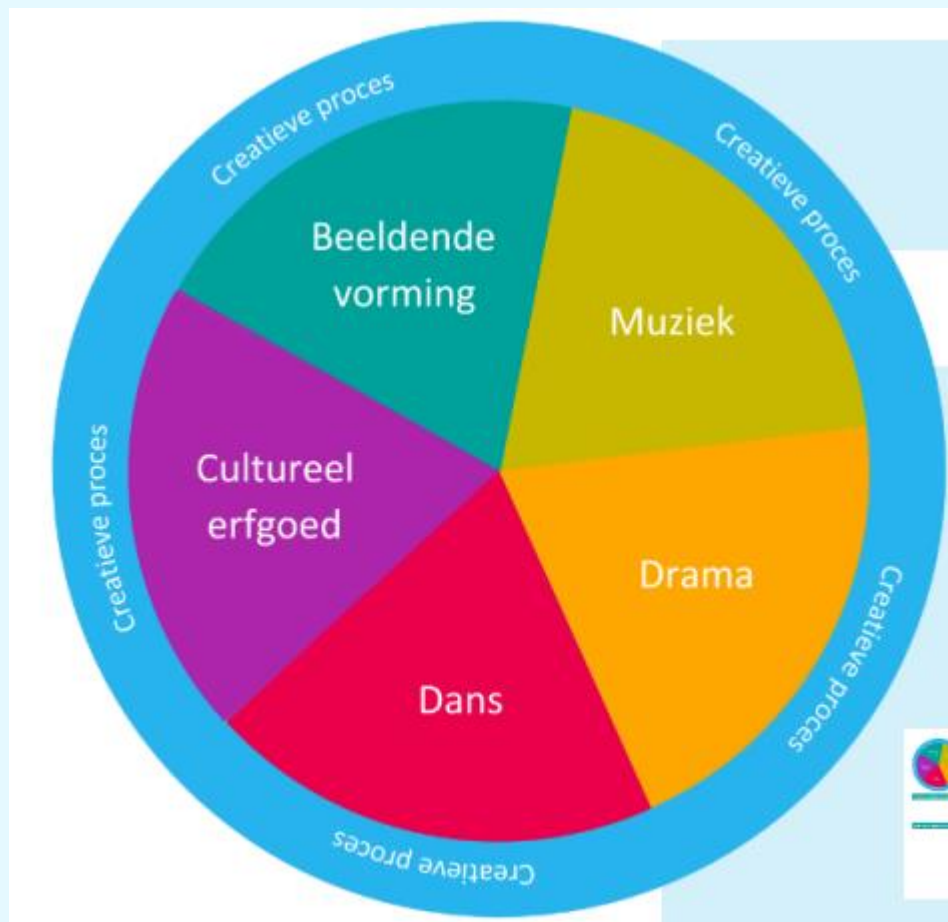

Natuurkundige verschijnselen

- verkennen en benoemen van dingen als resultaat van: ik zie, ik hoor, ik voel, ik ruik, ik proef
- ontdekken en verwonderen over: licht (licht en donker), geluid (volume, toonhoogte), temperatuur (warmte), kracht (van water, van magneten) en elektriciteit (lamp)

VE met creativiteit en expressie

VE: Verkennen en exploreren. VE: Verlangen naar ervaringen...